

BİLGİ HİZMETLERİNDE HALKLA İLİŞKİLER

14. HAFTA

Kütüphane ve Bilgi Hizmetlerinde Halkla İlişkiler Bağlamında Bölüm 1: Dünyadan Başarılı Örnekler

GÜLER DEMİR
Kastamonu Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
gulerdemir@kastamonu.edu.tr

KAPSAM

- ▶ Giriş
- ▶ Halkla İlişkilerin Temel İşlevleri ve Amaçları
- ▶ Dünyadan Başarılı Örnekler
 - ❖ British Library (İngiltere)
 - ❖ New York Halk Kütüphanesi (ABD)
 - ❖ IFLA'nın Uluslararası Pazarlama Ödüllerini alan kütüphaneler (2023, 2024, 2025)
- ▶ Sonuç ve Değerlendirme
- ▶ Kaynakça

GİRİŞ

Kütüphaneler, bilgiye erişim, kültürel mirasın korunması ve eğitim gibi temel işlevlerinin yanı sıra, toplumla kurdukları ilişkiler açısından da oldukça önemlidir. Günümüzde hızla dijitalleşen dünyada, kütüphanelerin varlığını sürdürebilmesi ve toplumsal fayda sağlayabilmesi için etkin iletişim ve halkla ilişkiler stratejilerine gereksinim duyulmaktadır.

Bu ders kapsamında, kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlevleri ve stratejileri detaylı bir şekilde ele alınacak, dünyadan başarılı örnekler üzerinden, bu stratejilerin nasıl uygulandığı, hangi araç ve yöntemlerle toplumla bağ kurulduğu açıklanacaktır.

Hizmetlerin tanıtımı, kurum imajının güçlendirilmesi, sürdürülebilirlik ve kapsayıcılık gibi temel konuların yanı sıra, dijital platformların ve sosyal medyanın kullanımıyla günümüz koşullarına uygun iletişim biçimleri de incelenecektir. Böylece, kütüphanelerin toplumda güvenilir ve erişilebilir kurumlar olarak nasıl konumlandığı ve halkla ilişkilerin modern bilgi hizmetlerindeki rolünün derinlemesine kavranması amaçlanmaktadır.

Kütüphanelerde Halkla İlişkilerin (PR) Temel İşlev ve Stratejileri

- ▶ Kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlevleri arasında hizmetlerin tanıtımı, toplumla güçlü bağlar kurma ve kurum imajını güçlendirme yer alır.
- ▶ Dünya genelinde British Library ve New York Public Library gibi örnekler, IFLA'nın Uluslararası Pazarlama Ödüllerine layık görülenler ve benzerleri, etkin sergi ve etkinlikler, dijital platformlar ve uluslararası işbirlikleriyle bu işlevleri başarıyla gerçekleştirerek, kütüphanelerin toplumla etkileşimini artırmakta ve kamusal bilinci artırmaktadır.
- ▶ Bu uygulamalar, hem çevresel sorumluluk bilincini artırmakta hem de halkla ilişkiler açısından kapsayıcı ve sosyal yönleri ile kurumların toplum nezdinde güven ve saygınlığını güçlendirmektedir.

Kütüphanelerde Halkla İlişkilerin (PR) Temel İşlev ve Stratejileri

Kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlev ve stratejileri,
aşğıdaki kategoriler ile özetlenebilir:

- ▶ İletişim ve İlişkiler Kurma: Kütüphaneler, hizmetlerini ve dermelerini tanıtmak, toplumla bağ kurmak ve güven inşa etmek için PR'ı kullanmaktadır.
- ▶ Bu kapsamda, toplumsal farkındalık ve kapsayıcılık da önemli yer tutar; kütüphaneler, farklı toplulukların gereksinimlerine yanıt vererek erişilebilirliği ve katılımı artırmayı amaçlamaktadır.
- ▶ Stratejik Rol: PR, kütüphanelerin modern çağda varlıklarını sürdürebilmeleri, rekabet avantajı sağlayabilmeleri ve toplumla etkileşim içinde kalabilmeleri için önemlidir.
- ▶ Ayrıca, sürdürülebilirlik ve yeşil uygulamalar gibi güncel konuların halkla paylaşılması ve toplumda farkındalık oluşturulması da stratejik bir öneme sahiptir.
- ▶ Dijital ve Kültürel Trendler: Sosyal medya, dijital platformlar ve etkinlikler aracılığıyla kütüphaneler, hem yerel hem de küresel ölçekte görünürlüklerini artırmakta, aynı zamanda kapsayıcı ve erişilebilir kültürel ortamlar oluşturmaktadır.
- ▶ Bu trendler, halkla ilişkilerin dinamik ve güncel kalmasına katkıda bulunmaktadır.

DÜNYADAN ÖRNEKLER:

Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- British Library (İngiltere)

Eksiksiz Dermeler ve Sergiler

- ▶ Büyük ve tarihi dermelerini sergilemek amacıyla düzenlenen özel ve nadir eser sergileri, hem yerel hem de uluslararası ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. Bu sergiler, kütüphanenin kültürel ve tarihsel değerini vurgulayan güçlü PR araçlarıdır.

İşbirlikleri

- ▶ Üniversiteler, müzeler ve sanat galerileri ile ortak etkinlikler düzenleyerek görünürlüğü artırmaktadır.

Kapsamlı Etkinlikler ve Çalıştaylar

- ▶ Dermelerinin hikayelerini anlatan etkinlikler, kullanıcı katılımını ve bilinçlenmeyi sağlamaktadır.

Dijital ve Sosyal Medya Kullanımı

- ▶ Sosyal medya platformlarıyla aktif iletişim kurmakta ve dijital projeler aracılığıyla global erişimi güçlendirmektedir.

DÜNYADAN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- British Library (İngiltere): «Fairy Tales»

- ▶ Planlanan bu etkinlik, çocukların aileleri ile katılabileceği eğlenceli bir sergi
- ▶ Katılımcıların, masallardan esin alan ve çeşitli sanat eserleriyle zenginleştirilmiş bir dünyada düş dünyasına yolculuk yapması amaçlanıyor.
- ▶ Sergide; sihirli ülkeler, fantastik yaratıklar, ünlü karakterler ve zamanın ötesine geçmiş masallar yer alıyor.
- ▶ Bunlar kitaplar, tiyatro kostümleri, kuklalar, pop-up kitaplar ve illüstrasyonlar aracılığıyla gösteriliyor.
- ▶ «Dünyanın derin ormanlarından kraliyet saraylarına kadar uzanan bir masal dünyasında dolaşırsınız» deniliyor. Örneğin «Üç Ayı'nın kahvaltısına oturabilir, cinin dileklerini dinleyebilir, kötü cadının iksirlerini koklayabilir ve daha pek çok sürprizle karşılaşabilirsiniz».
- ▶ Etkinlikte; etkileşimli sergiler, tiyatro sahneleri, hikâye anlatma alanları, kostümler ve çeşitli aktiviteler yer alıyor. Böylece çocuklar ve ailelerinin sevdikleri hikâyelerle bütünleşebileceği ve/ya da yeni masallar keşfedebileceğine vurgu yapılıyor (British Library, 2025).

DÜNYADAN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- British Library (İngiltere): «Fairy Tales»

- ▶ “Eğer masalları çok iyi biliyorsanız, tekrar düşünün!” diyerek, klasik masalların farklı ve şaşırtıcı versiyonları da gösterilerek, yaratıcı bir tasarım oluşturuluyor.
- ▶ Örneğin, üç küçük kurt, altın kalpli cadı veya baloya gitmek istemeyen prenses gibi hikâyeler yeniden anlatılıyor.
- ▶ Sergide, sevilen yazarların ve illüstratörlerin kitapları ve sanat eserleri sergileniyor. Bu, kuşaklar boyunca sevilen masalları tekrar gündeme taşıyor.
- ▶ Buna ek olarak, katılımcılardan «hayal güçlerini kullanıp sihirli fasulyelerini yanlarına almaları ve cam terliklerini unutmamaları» isteniyor; çünkü «sihirli bir macera onları bekliyor!» (*Pack your magic beans and make sure to not leave your glass slippers behind: an adventure awaits*).
- ▶ Not: “Lütfen trolü uyandırmayın” (*Warning: please don't wake the troll*) uyarısı da var, yani biraz eğlence ve gizem katılmış! (British Library, 2025).

**DÜNYADAN ÖRNEKLER:
Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları-
British Library (İngiltere): «Fairy Tales»**

(British Library, 2025).

DÜNYADAN ÖRNEKLER:

Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- New York Halk Kütüphanesi (NYPL)-ABD

Dijital Dönüşüm ve Teknoloji Kullanımı

- ▶ Mobil uygulama (SimplyE) geliştirilerek kullanıcıların kataloglara, etkinliklere ve ödünç alma işlemlerine kolay erişimi sağlanmış. Bu, kütüphanenin dijitalleşme ve yenilikçilik stratejisinin önemli bir parçası

Sosyal Medya ve Dijital Etkinlikler

- ▶ Twitter, Instagram ve Facebook gibi platformlarda aktif olarak iletişim kurulmakta, etkinlikleri ve hizmetleri dijital ortamda tanıtarak genç ve teknolojik kullanıcı kitlesine ulaşılmakta

Çocuk ve Gençlik Programları

- ▶ Ücretsiz eğitim ve atölye çalışmalarıyla, farklı yaş gruplarına uygun programlar sunulmakta, toplumla bağ kurmak amaçlanmaktadır.

İnteraktif ve Katılımcı Etkinlikler

- ▶ Kitap tartışmaları, dijital okuryazarlık eğitimleri ve çocuklara yönelik programlar düzenlenerek, kullanıcıların doğrudan katılımı sağlanmaktadır.

DÜNYADAN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- Polonsky'nin New York Halk Kütüphanesi Hazineseri Sergisi

- ▶ Polonsky'nin New York Halk Kütüphanesi Hazineseri Sergisi (The Polonsky Exhibition of The New York Public Library's Treasures), Kütüphanenin 125 yılı aşkın süredir topladığı, koruduğu ve kullanıma sunduğu bilgi ve kültür hazinelerini gösteriyor.
- ▶ Sergide, kütüphanenin 56 milyon eseri arasından seçilmiş çok özel ve ilginç materyaller sergileniyor.
- ▶ Ziyaretçiler bu sergi sayesinde yeni şeyler keşfedip öğreniyor, esin alıyor ve bilgilerini artırıyor.
- ▶ Sergideki eserler, yaklaşık 4.000 yıl öncesinden günümüze kadar uzanan hikayeleri anlatıyor.
- ▶ Yazının ortaya çıkışından günümüze kadar yaşanmış önemli anlar, kişiler ve yerler bu eserlerle canlandırılıyor.
- ▶ Bunlar arasında el yazmaları, sanat eserleri, mektuplar, fotoğraflar, videolar, ses kayıtları ve daha pek çok şey bulunuyor.
- ▶ Bu eserler, geçmişin seslerini ve hikayelerini canlı ve etkileyici biçimde gözler önüne seriyor (The New York Public Library, 2026).

DÜNYADAN ÖRNEKLER:

Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- Polonsky'nin New York Halk Kütüphanesi Hazineseri Sergisi: PR Açısından Önemi

Marka Güçlendirme ve İtibar Artırma

- ▶ Kütüphanenin 125 yıllık tarihi ve kültürel mirasının sergi aracılığıyla halka tanıtımı, kurumun prestijini artırıyor ve toplumda güven ve saygı kazanmasını sağlıyor.

Toplumla Bağ Kurma

- ▶ Sergi, farklı yaş ve ilgi gruplarını bir araya getirerek kütüphanenin toplumsal önemini ortaya koyuyor. Böylece, halkla doğrudan etkileşim kuruluyor; kurum ile toplum arasındaki bağ güçleniyor.

Farkındalık ve Katılım

- ▶ Büyük ve etkileyici bir sergi, medyada geniş yer bulur ve sosyal medyada paylaşılır. Bu da, kütüphanenin faaliyetlerine ve amaçlarına dikkat çeker, daha fazla insanın ilgisini çeker ve katılımı artırır.

Eğitim ve Bilgiye Erişim

- ▶ Sergi, kütüphanenin eğitim ve bilgiye erişim konusundaki rolünü vurguluyor. Bu da, kurumun toplumsal sorumluluk bilincini güçlendiriyor ve toplumda pozitif bir imaj oluşturuyor.

DÜNYADAN ÖRNEKLER:

Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- Polonsky'nin New York Halk Kütüphanesi Hazineseri Sergisi: PR Açısından Önemi

İşbirliği ve Partnerlik Fırsatları

- ▶ Bu tür büyük etkinlikler, diğer kurumlar, vakıflar veya şirketlerle işbirliği yapma fırsatı sunar. Bu da, kurumun kamu ve özel sektörle ilişkilerini güçlendirir.

Gelecek Kuşaklara Yatırım

- ▶ Sergi, özellikle genç kuşaklara tarihi ve kültürel mirası tanıtarak, kütüphanenin gelecek için sürdürülebilirliğine katkıda bulunuyor. Bu da, uzun dönemli imaj ve ilişkilerin güçlenmesini sağlıyor.

Özetle

- ▶ Bu sergi ve benzeri etkinlikler, kütüphanelerin hem kültürel hem de sosyal açıdan değerini pekiştiren, halkla ilişkiler açısından stratejik ve güçlü uygulamalardır.
- ▶ Kütüphanelerin kamuoyundaki görünürlüğünü artırır, toplumsal bağları kuvvetlendirir ve kurumların misyonunu daha geniş kitlelere ulaştırmasını sağlar.

DÜNYADAN ÖRNEKLER:

Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları- British Library ve New York Public Library: Değerlendirme

Temel PR Stratejileri ve Sonuçlar

- ▶ Derme ve hizmetlerin tanıtımı: Sergiler ve etkinlikler aracılığıyla farkındalık yaratmak
- ▶ Dijital ve sosyal medya kullanımı: Anlık iletişim ve etkileşim sağlayarak, özellikle genç ve dijital okuryazarlığı yüksek kitleye ulaşmak
- ▶ İşbirlikleri ve ortaklıklar: Ulusal ve uluslararası kurumlarla ortak projeler ve etkinlikler düzenlemek
- ▶ Kişiselleştirilmiş ve hedefe yönelik programlar: Yaş ve ilgi alanlarına göre özelleşmiş etkinlikler düzenlemek
- ▶ Farkındalık oluşturma ve kapsayıcılık: Kütüphanelere ilişkin farkındalık oluşturma ve hiçbir ayırım gözetmeden tüm bireylere ulaşma çabası

Sonuç

- ▶ İki örnek de, küresel ölçekte, PR stratejilerinin kütüphanelerin görünürlüğü, toplum gözünde güvenilirliği ve sürdürülebilirlik açısından önemli düzeyde etkisi olduğunu göstermektedir. Bu stratejiler sayesinde, kullanıcı ve ziyaretçi sayısı artmakta, kamu bilinci ve ilgisi yükselmekte, kütüphaneler, çağın gerekliliklerine uygun, dijital ve kültürel birer merkez olarak konumlanmaktadır.

DÜNYADAN ÖRNEKLER: ÖDÜLLÜ KÜTÜPHANELER

IFLA'nın Uluslararası Pazarlama Ödülleri

(PressReader International Marketing Award) girişimi

- ▶ Kütüphanelerin toplumla kurduğu iletişimi güçlendiren stratejilerin geliştirilmesine ve tanıtılmasına önemli katkılar sağladığı için halkla ilişkiler bağlamında dikkate değerdir.
- ▶ Bu ödüller, kütüphanelerin yenilikçi ve etkili pazarlama yaklaşımlarını tanıtarak, halkla ilişkiler açısından farkındalık yaratmakta ve kamuoyunun kütüphanelere olan ilgisini artırmaktadır.
- ▶ Ayrıca, başarılı kampanyaların örnek teşkil etmesi, kütüphanelerin toplumsal rolünü vurgulayarak, kütüphaneler güçlü iletişim araçlarına dönüşmektedir.
- ▶ Bu sayede, kütüphanelerin hizmetleri ve katkıları hakkında olumlu bir algı oluşturulmakta, toplumla bağlar güçlendirilmekte ve halkla ilişkiler stratejileri daha etkin duruma gelmektedir.
- ▶ Sonuç olarak, IFLA ödülleri, kütüphanelerin topluma ulaşma ve iletişim kurma becerilerini destekleyen ve güçlendiren önemli bir olanaktır.

DÜNYADAN ÖRNEKLER: 2023 IFLA Uluslararası Pazarlama Ödülü'nü Alan Kütüphaneler ve Özellikleri

Toronto Halk Kütüphanesi (Kanada)

- ▶ Dijital dönüşüme odaklanan kapsamlı kampanyalar düzenliyor.
- ▶ Sosyal medya ve mobil uygulamalar aracılığıyla genç kullanıcı kitlesini genişletiyor.
- ▶ Toplumsal katılımı artıran yenilikçi etkinlikler ve programlar geliştiriyor.
- ▶ Erişilebilirliği ve kapsayıcılığı ön planda tutarak farklı dil ve kültürlerle hitap ediyor.

Vancouver Halk Kütüphanesi (Kanada)

- ▶ Sürdürülebilirlik ve çevre bilincine odaklanan pazarlama stratejileri uyguluyor.
- ▶ Toplumu sürdürülebilir projelere katılmaya teşvik eden kampanyalar geliştiriyor.
- ▶ Dijital içerik ve sosyal medya platformlarını etkin kullanarak geniş kitlelere ulaşıyor.
- ▶ Yenilikçi dijital etkinlikler ve eğitimler düzenliyor.

DÜNYADAN ÖRNEKLER: 2023 IFLA Uluslararası Pazarlama Ödülü'nü Alan Kütüphaneler ve Özellikleri

Kopenhag Halk Kütüphaneleri (Danimarka)

- ▶ Toplumsal ve kültürel çeşitliliği yansıtan kampanyalar hazırlıyor.
- ▶ Dijital ve fiziksel alanlarda bütünleşik hizmetler sunuyor.
- ▶ Toplumla güçlü bağlar kurmak için yaratıcı ve etkileşimli etkinlikler organize ediyor.
- ▶ Erişilebilirlik ve kapsayıcılık odaklı iletişim stratejileri geliştiriyor.

Genel Özellikler ve Trendler (2023)

- ▶ Dijital teknolojilerin ve sosyal medyanın etkin kullanımı ön planda
- ▶ Toplumsal katılım ve kapsayıcılığın vurgulanması
- ▶ Sürdürülebilirlik ve çevre bilincine verilen önem
- ▶ Yenilikçilik ve yaratıcı kampanyalarla geniş kitlelere ulaşma çabası
- ▶ Veri odaklı ve ölçülebilir sonuçlar sağlayan stratejiler

DÜNYADAN ÖRNEKLER: 2024 IFLA Uluslararası Pazarlama Ödülü'nü Alan Kütüphaneler ve Özellikleri

- ▶ IFLA'nın Uluslararası Pazarlama Ödülleri ve girişimi, kütüphanelerin toplumla kurduğu iletişimi güçlendirmede stratejik bir araç olmaya devam etmektedir.
- ▶ Bu ödüller, kütüphanelerin yenilikçi ve etkili pazarlama yaklaşımlarını tanıtarak, halkla ilişkiler açısından farkındalık yaratmakta ve kamuoyunun kütüphanelere olan ilgisini artırmaktadır. 2024 yılı ödülleri alan örnekler aşağıdaki gibidir:

Norveç Halk Kütüphanesi

- ▶ Sürdürülebilirlik odaklı toplumsal kampanyası, çevre bilincini artırmayı ve toplumsal sorumluluk bilincini güçlendirmeyi amaçlayan projeleriyle dikkat çekmektedir.
- ▶ Bu kampanya, yerel halkı sürdürülebilir yaşam biçimlerine teşvik ederek, kütüphanenin sadece bilgi merkezi değil, aynı zamanda toplumsal değişim yaratıcıları olduğunu gösteriyor.

Güney Afrika, Cape Town Halk Kütüphanesi

- ▶ Dijital dönüşüm ve erişilebilirlik projeleri, özellikle kırsal ve dezavantajlı bölgelerde yaşayanların bilgiye erişimini kolaylaştırmayı hedefliyor.
- ▶ Bu projeler sayesinde, kütüphane hizmetleri daha kapsayıcı duruma gelirken, gençler ve kadınlar gibi öncelikli grupların topluma katılımı teşvik edilmektedir.

DÜNYADAN ÖRNEKLER: 2024 IFLA Uluslararası Pazarlama Ödülü'nü Alan Kütüphaneler ve Özellikleri

- ▶ Bu projeler, toplumsal farkındalık yaratmak, hizmetlerin görünürlüğünü artırmak ve toplumla güçlü bağlar kurmak anlamında etkilidir. Norveç Halk Kütüphanesi'nin sürdürülebilirlik odaklı kampanyası, çevresel sorumluluk bilincini ve toplumsal katılımı teşvik ederek, kütüphanenin toplumsal değerlerini vurgulayan güçlü mesajlar oluşturuyor. Bu, kütüphanenin sadece bilgi merkezi değil, aynı zamanda değişim yaratan bir kurum olarak konumlandırılmasını sağlayan bir özelliktir.
- ▶ Güney Afrika'daki Cape Town Halk Kütüphanesi'nin dijital dönüşüm projeleri ise, erişilebilirlik ve kapsayıcılık temalarını ön plana çıkararak, farklı toplum kesimlerine ulaşmayı amaçlayan iletişim stratejilerinin etkinliğini göstermektedir.
- ▶ Bu projeler, halkla ilişkiler ve pazarlama alanında, kütüphanelerin toplumun gereksinimlerine yanıt veren, inovatif ve toplumsal bağlamda kapsayıcı bir imaj oluşturmalarına katkı sağlamaktadır.
- ▶ Bu stratejiler sayesinde, kütüphanelerin sosyal sorumluluk ve sürdürülebilirlik gibi güncel temalarla uyumlu mesajlar geliştirmesi, kurumların toplumdaki algısını güçlendirmekte ve hizmetlere olan talebi artırmaktadır (IFLA, t.y.).

Bundan sonraki kısımda 2024 ödülü alan kütüphane örnekleri
daha ayrıntılı olarak sunulmaktadır.

2024 Ödülü- Yeni Zelanda- Auckland Konsey/Belediye Kütüphaneleri (Auckland Council Libraries) Örneği

Auckland Kütüphaneleri'nin tarihi 1880 yılında, Auckland Halk Kütüphanesi'nin açılmasıyla başlar. O dönemde şehrin nüfusu yaklaşık 27,000 iken, kütüphanede yaklaşık 7,000 kitap bulunuyordu. Bu kütüphane, 1842 yılında kurulan Auckland Mechanics Institute'ın üyelerine (yerel zanaatkarlar ve kalifiye işçiler) hizmet vermek amacıyla başlamış ve 1880'de Auckland Şehir Konseyi tarafından devralınarak halka açılmıştır. Zamanla, Sir George Grey'in bağışladığı koleksiyon ve yeni binalarla büyüyerek gelişmiştir. Günümüzde Auckland bölgesinde hizmet vermeye devam etmektedir (Auckland Council, 2025).

(Tom, 2024).

2024 Ödülü- Yeni Zelaında- Auckland Konsey/Belediye Kütüphaneleri
(Auckland Council Libraries) Örneği: Toplumla Kurulan Güçlü Bağlar ve Kapsayıcılık

- ▶ Çok Dilli ve Çok Kültürlü Hizmetler Sunma: Farklı dillerde materyal ve kitaplarla farklı etnik ve kültürel topluluklara hizmet; çok dilli derme ve kültürel etkinliklerle toplumların kendi kültürlerini yaşatmasına ve paylaşmasına olanak sağlama
- ▶ Topluluk Katılımını ve Etkinlikleri Destekleme: Çeşitli kültürler ve gelenekler için özel etkinlikler (örneğin, Diwali kutlamaları); kültürel etkinlikler ve paylaşımlar için yer sağlama
- ▶ Erişimi Kolaylaştıran Hizmetler: Ücretsiz Wi-Fi, bilgisayarlar ve çocuklar için oyun ve etkinlik alanları gibi hizmetler
- ▶ Sosyal ve Kültürel Bağları Güçlendirme: Farklı kültürlerin tanıtımını yapan dermeler ve etkinliklerle toplumlar arasındaki bağları kuvvetlendirme
- ▶ Görünür ve Erişilebilir Olma: Kitap ve materyal çeşitliliğiyle toplumsal gereksinimlere yanıt verme (topluluklar nezdinde güven ve bağlılık oluşturur); etkinlikler ve hizmetler aracılığıyla toplumla aktif iletişim kurma
- ▶ Topluma Yönelik Farkındalık ve Bilgilendirme: Etnik topluluklara yönelik özel dermeler ve etkinliklerle farkındalık yaratma (Bu sayede, toplumların kültürel miraslarını koruma ve yaşatma konusunda rol üstlenme)
- ▶ Dijital ve Fiziksel Kaynaklar ile Çeşitli Temalar/Kitlelere Hitap Etme: Hem fiziksel hem de dijital materyallerle geniş bir içerik yelpazesi sunma; kültürel ve eğitimsel gereksinimleri karşılama (Tom, 2024).

2024 Ödülü- Yeni Zelanda- Auckland Konsey/Belediye Kütüphaneleri (Auckland Council Libraries) Örneği: Kütüphane Kartına Sahip Olmak İçin 100 Sebep (100 Reasons to Have a Library Card) Kampanyası

- ▶ Bu kampanya, 2024 yılında, dünya çapında 107 kütüphane arasında, IFLA PressReader Uluslararası Pazarlama Ödülü'nü (PressReader International Marketing Award) alarak birinciliği kazanmıştır.
- ▶ Kampanya, küresel olarak kabul görmüş bir soruna, yani kütüphanelerin sunduğu hizmetlerin tam yelpazesi hakkında farkındalık eksikliğine değiniyor. Bu zorluğun üstesinden eğlenceli, mizahi ve etkili bir şekilde geliyor.
- ▶ Yeni ve aktif üye sayısındaki düşüşü vurgulayan ve birçok insanın mevcut hizmetlerden habersiz olduğunu ve kütüphaneleri öncelikle kitap ve sessiz alanlar olarak algıladığını ortaya koyan bir araştırmaya yanıt olarak başlatılmış
- ▶ Amaç, "Aucklandlılarla" bağlantı kurmanın yeni yollarını bulmak ve bu da "Hikayeniz Burada Başlıyor" (Your Story Starts Here) ana mesajıyla başarılmış
- ▶ Jüri, kampanyanın özellikle stratejik uzun dönemli bakış açısını ve düzenli olarak değerlendirilip ayarlanan yaratıcı yaklaşımını takdir etmiş
- ▶ Örneğin, birçok insanın kütüphane üyeliğinin ücretsiz olduğunun hala farkında olmadığı ortaya çıkmış; yeni kayıtların üçte ikisi kampanya aracılığıyla gerçekleşmiş ve katılımcıların %66'sı kütüphane hakkında yeni bir şey öğrendiğini bildirmiş (Kuiters, 2024).

2024 Ödülü- Yeni Zelanda- Auckland Konsey/Belediye Kütüphaneleri (Auckland Council Libraries) Örneği: Kütüphane Kartına Sahip Olmak İçin 100 Sebep (100 Reasons to Have a Library Card) Kampanyası

- ▶ Bu yaratıcı ve dikkat çekici kampanya, insanların kütüphaneye olan ilgisini artıran, bir kütüphanenin halkla ilişkiler gücünü ve bu gücü nasıl etkin biçimde kullandığını gösteren bir girişim
- ▶ Kütüphanenin sunduğu hizmetlerin çeşitliliğini ve erişilebilirliğini ön plana çıkararak, herkesin yaşamında ne kadar önemli bir rol oynayabileceğini kanıtıyor.
- ▶ Ayrıca, ücretsiz ve kolay erişilebilir olması vurgulanarak, toplumun her kesimine ulaşma konusunda büyük bir iletişim ve ikna gücü gösteriyor.
- ▶ Kampanya, kütüphanenin modern, yenilikçi ve topluma açık bir kurum olduğunu güçlü bir şekilde hissettirerek, halkın güvenini kazanmayı ve kütüphaneye bağ kurmasını amaçlıyor (Auckland Council, 2025).
- ▶ Kampanyaya ilişkin ve kütüphane hakkında kısa video serileri Konsey/Belediye sayfasında (LIANZA, 2024).
- ▶ Kampanya kütüphanenin sosyal medya hesaplarında (Facebook, Instagram, X, Youtube) ve bloğunda duyurulmuş; bu kütüphanenin sosyal medyayı etkin olarak kullandığına işaret ediyor.

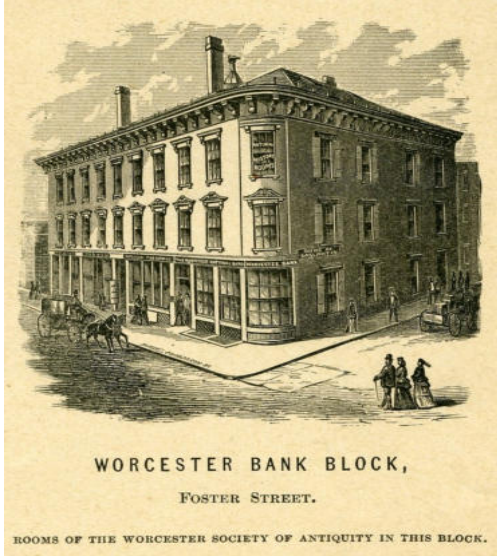
2024 Ödülü- Yeni Zelanda- Auckland Konsey/Belediye Kütüphaneleri (Auckland Council Libraries) Örneği: Kütüphane Kartına Sahip Olmak İçin 100 Sebep (100 Reasons to Have a Library Card) Kampanyası

Kampanya, eğlenceli ve dikkat çekici görseller, kısa videolar ve çeşitli medya kanalları üzerinden gerçekleştirilmiş; 2021'den itibaren cezasız hizmete geçilerek erişimi kolaylaştırılmış; bu stratejik ve yaratıcı yaklaşım sayesinde, birçok yeni üye kazanılmış (LIANZA, 2024).

<https://www.instagram.com/p/CsQG6PwMsgA/>

- ▶ Massachusetts, Worcester'daki Worcester Halk Kütüphanesi (Public Library), 1859 yılında Worcester Şehir Konseyi tarafından kuruldu, 1860'ta hizmet vermeye başladı. İlk yıllarda Elm Street'teki yeni binasında faaliyet gösterdi ve zamanla çeşitli ek binalar ve şube kütüphaneler açıldı.
- ▶ 1964'te Salem Square'e taşındı ve 2001'de modernize edilerek genişletildi. 2013-2016 yılları arasında okullarla iş birliği yaparak yeni şubeler açtı ve çocuklar için özel programlar geliştirdi.
- ▶ Ayrıca, 2012 yılında yeniden faaliyete geçen Mobil Kütüphane hizmetleriyle topluma ulaşımını sürdürdü. 2021 yılında gerçekleştirilen kapsamlı yenileme çalışmasıyla yeni girişler, dijital ve çocuk alanları gibi modern yapıları geliştirdi (Worcester Public Library, 2026).

(Worcester Public Library, 2026).

- ▶ Kütüphane 2025 yılında "*Mart Kedi Şöleni*" kampanyasıyla dünya çapında 100 kütüphane arasında birinci olarak PressReader Uluslararası Pazarlama Ödülü'nü kazanmış; gecikmiş ödeme cezaları için kedi resimlerini ödeme olarak kabul ederek, inovatif pazarlama konseptiyle bir fenomen yaratmıştır.
- ▶ Kampanya, bir kütüphanenin mutlaka önemli bir finansal yatırım yapması gerekmediğini, yaratıcılığın yeterli olduğunu gösterdi. Basitliği kampanyayı etkili kıldı (IFLA, 2025).
- ▶ Kitap ve diğer ödünç alınan materyalleri kaybeden veya zarar veren üyelerin hesaplarını yeniden aktifleştirmek için ay sonuna dek geçerli olan bu programa göre, üyeler sadece bir kedi fotoğrafı, çizimi veya magazin kesiti getirerek ceza ücretlerinden kurtulabiliyorlardı.
- ▶ Program, pandemi sonrası toplulukla yeniden bağlantı kurmak ve üyeleri kütüphaneye teşvik etmek amacıyla düzenlenmiş ve oldukça ilgi görmüştür.
- ▶ Yaklaşık 400 kişi hesaplarını yeniden açtırmış, çocuklar ve yetişkinler kedilerin fotoğrafını veya çizimini paylaşarak kütüphaneye katılım sağlamıştır.
- ▶ Bu girişim, kütüphanenin samimi ve yaratıcı yaklaşımını gösterirken, toplumda kütüphane ve kitaplara ilgiyi artırmayı amaçlamıştır (The New York Times, 2026).

2024 Ödülü- ABD, Mass. Worcester Halk Kütüphanesi:
“March Meowness”

(IFLA, 2025; The New York Times, 2026).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlev ve stratejileri, hizmetlerin etkin tanıtımı, toplumla güçlü bağlar kurma ve kurum imajını güçlendirme yönünde kritik öneme sahiptir.

Dünya genelinde başarılı örnekler, etkin sergi ve etkinlikler, dijital platformlar, sürdürülebilirlik ve kapsayıcılık odaklı uygulamalarla bu stratejilerin ne denli etkili olabildiğini göstermektedir.

Kurumların bu alanlardaki gelişimi, kütüphanelerin modern ve erişilebilir bilgi merkezleri olmasının yanı sıra, toplumsal değişim ve sürdürülebilirlik hareketlerine katkı sağlamaktadır.

Kütüphaneler, bilgi erişimi ve kültürel hizmetlerin ötesinde, halkla ilişkiler ve iletişim stratejileriyle toplumla kurduğu bağları güçlendirerek, kurumların sürdürülebilirliğini ve toplumsal rolünü pekiştirmektedir.

Dijital teknolojiler ve yaratıcı PR uygulamalarıyla, kütüphaneler sadece bilgi merkezi olmaktan çıkıp, kültürel ve sosyal yaşamın aktif katılımcıları durumuna gelmektedir.

Bu bağlamda, halkla ilişkilerin etkin kullanımı, kütüphanelerin toplum gözünde güven ve saygınlık kazanmasını sağlayan en önemli araçlardan biri olmaya devam etmektedir.

Kaynakça

- ▶ Auckland Council (2025). *100 reasons to have a library card*. <https://www.aucklandlibraries.govt.nz/en/100-reasons.html>
- ▶ British Library (2025). *Fairy Tales (Coming soon): A family adventure through magical worlds and enchanted stories*. 27 March - 23 August 2026. https://events.bl.uk/exhibitions/fairy-tales?_gl=1*1xxifv2*_ga*MTE20TkWmzk1LjE3NzA1NjEzODI.
- ▶ IFLA (2025, 14 Mayıs). *IFLA PressReader International Marketing Award Winners 2025*. <https://www.ifla.org/news/ifla-pressreader-international-marketing-award-winners-2025/>
- ▶ IFLA (t.y.). *Past winners—IFLA International Marketing Award*. <https://www.ifla.org/g/management-and-marketing/past-winners-ifla-international-marketing-award/>
- ▶ Kuiters, C. (2024, 2 Eylül). *Notes from the Virtual Ceremony: The 2024 IFLA PressReader International Library Marketing Award*. <https://www.ifla.org/news/notes-from-the-virtual-ceremony-the-2024-ifla-pressreader-international-library-marketing-award/>
- ▶ LIANZA (2024, 26 Ağustos). *100 reasons to have a library card*. <https://www.lianza.org.nz/resources/lianza-news/100-reasons-to-have-a-library-card/>
- ▶ The New York Public Library (2026). *The Polonsky Exhibition of The New York Public Library's Treasures*. <https://www.nypl.org/spotlight/treasures>
- ▶ The New York Times (2026). *Library Fees? No Problem. Just Show Us Your Cat Photos*. <https://www.nytimes.com/2024/03/04/us/massachusetts-library-fines-cat-picture.html>
- ▶ Tom, B. (2024, 12 Ocak). *How public libraries are aiding community engagement*. <https://www.rnz.co.nz/news/indonz/506570/how-public-libraries-are-aiding-community-engagement>
- ▶ Worcester Public Library (2026). *History*. <https://mywpl.org/?q=history-1>

BİLGİ HİZMETLERİNDE HALKLA İLİŞKİLER

14. HAFTA

Kütüphane ve Bilgi Hizmetlerinde Halkla İlişkiler Bağlamında Bölüm 2: Türkiye'den Başarılı Örnekler

GÜLER DEMİR

Kastamonu Üniversitesi

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

gulerdemir@kastamonu.edu.tr

KAPSAM

- ▶ Giriş
- ▶ Halkla İlişkilerin Temel İşlevleri ve Amaçları
- ▶ Türkiye'den Başarılı Örnekler
 - ❖ Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi
 - ❖ Rami Kütüphanesi
 - ❖ Banaz İlçe Halk Kütüphanesi
 - ❖ İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi
- ▶ PR Stratejileri ve Uygulama Alanları
- ▶ Kütüphanelerde Halkla İlişkilerin Güçlendirilmesi
- ▶ Sonuç ve Değerlendirme
- ▶ Kaynakça

GİRİŞ

Kütüphaneler, bilgiye ulaşımın sağlanması, kültürel mirasın korunması ve eğitime katkılarının yanı sıra, toplumla kurdukları ilişkiler bakımından da büyük önem taşımaktadır.

Günümüzde hızla dijitalleşen dünyada, kütüphanelerin sürdürülebilirliğini koruyabilmesi ve toplumsal fayda sağlayabilmesi için etkili iletişim ve halkla ilişkiler stratejilerine gereksinim duyulmaktadır.

Bu ders kapsamında, kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlevleri ve stratejileri ayrıntılı biçimde incelenecek ve Türkiye'den başarılı örnekler aracılığıyla, bu stratejilerin nasıl uygulandığı, hangi araç ve yöntemlerle toplumla bağlantı kurulduğu açıklanacaktır.

Hizmetlerin tanıtımı, kurum imajının güçlendirilmesi, sürdürülebilirlik ve kapsayıcılık gibi temel konuların yanı sıra, dijital platformlar ve sosyal medyanın etkin kullanımıyla günümüz iletişim dinamiklerine uygun yaklaşımlar da ele alınacaktır.

Böylece, kütüphanelerin toplum içinde güvenilir ve erişilebilir kurumlar olarak nasıl konumlandığının ve halkla ilişkilerin çağdaş bilgi hizmetlerindeki önemli rolünün kapsamlı bir şekilde anlaşılması hedeflenmektedir.

Kütüphanelerde Halkla İlişkilerin (PR) Temel İşlev ve Stratejileri

- ▶ Kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlevleri arasında hizmetlerin tanıtımı, toplumla güçlü bağlar kurma ve kurum imajını güçlendirme yer alır.
- ▶ Türkiye’de Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi, Rami Kütüphanesi ve Banaz İlçe Halk Kütüphanesi gibi kurumlar, sürdürülebilirlik ve yeşil uygulamalara öncülük ederek, enerji tasarrufu, geri dönüşüm ve doğa dostu teknolojileri benimsemektedir.
- ▶ İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, düzenli, güncel iletişim ve etkinlikler, şeffaf geri bildirim mekanizmalarıyla kurum imajını güçlendiren, güven kazanan; hem akademik hem de toplumsal katılım ve iletişimi derinleştirerek sürdürülebilir bir etkileşim ortamı oluşturan örnekler arasındadır.
- ▶ Bu uygulamalar, hem çevresel sorumluluk bilincini artırmakta hem de halkla ilişkiler açısından kapsayıcı ve sosyal yönleri ile kurumların toplum nezdinde güven ve saygınlığını güçlendirmektedir.

Kütüphanelerde Halkla İlişkilerin (PR) Temel İşlev ve Stratejileri

Kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlev ve stratejileri,
aşğıdaki kategoriler ile özetlenebilir:

- ▶ İletişim ve İlişkiler Kurma: Kütüphaneler, hizmetlerini ve dermelerini tanıtmak, toplumla bağ kurmak ve güven inşa etmek için PR'ı kullanmaktadır.
- ▶ Bu kapsamda, toplumsal farkındalık ve kapsayıcılık da önemli yer tutar; kütüphaneler, farklı toplulukların gereksinimlerine yanıt vererek erişilebilirliği ve katılımı artırmayı amaçlamaktadır.
- ▶ Stratejik Rol: PR, kütüphanelerin modern çağda varlıklarını sürdürebilmeleri, rekabet avantajı sağlayabilmeleri ve toplumla etkileşim içinde kalabilmeleri için önemlidir.
- ▶ Ayrıca, sürdürülebilirlik ve yeşil uygulamalar gibi güncel konuların halkla paylaşılması ve toplumda farkındalık oluşturulması da stratejik bir öneme sahiptir.
- ▶ Dijital ve Kültürel Trendler: Sosyal medya, dijital platformlar ve etkinlikler aracılığıyla kütüphaneler, hem yerel hem de küresel ölçekte görünürlüklerini artırmakta, aynı zamanda kapsayıcı ve erişilebilir kültürel ortamlar oluşturmaktadır.
- ▶ Bu trendler, halkla ilişkilerin dinamik ve güncel kalmasına katkıda bulunmaktadır.

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları

- ▶ Sürdürülebilirlik ve çevre bilincini halkla ilişkiler araçlarıyla etkin biçimde kullanarak, toplumsal güven ve bağlılığı artırmak önemli bir stratejidir. Bu sayede, kütüphaneler hem kurumsal imajlarını pekiştirirler hem de toplumda sürdürülebilir yaşam biçimlerinin yaygınlaşmasına öncülük ederler.
- ▶ Bu faaliyetler, halkla iletişimin güçlendirilmesi ve toplumun sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlanması açısından kritik öneme sahiptir.
- ▶ Türkiye'de yeşil ve sürdürülebilir anlayışla öne çıkan; sürdürülebilirlik ve çevre bilincini artırmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenleyerek toplumsal farkındalığı yükselten ve bu bağlamda halkla ilişkileri güçlü kütüphaneler arasında (bunlarla sınırlı olmamak üzere) aşağıdaki kütüphaneler örnek verilebilir:
 - ❖ Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi
 - ❖ Rami Kütüphanesi
 - ❖ Banaz İlçe Halk Kütüphanesi
- ▶ Bir diğer köklü kütüphane örneği (bu örnekle sınırlı olmamak üzere)
 - ❖ İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'dir.
 - ❖ Kütüphane, düzenli güncel iletişim ve etkinliklerle kullanıcıların güvenini kazanırken, aktif organizasyonlar ve şeffaf geri bildirim mekanizmalarıyla kurum imajını güçlendirmektedir. Bu sayede, hem akademik hem de toplumsal katılım ve iletişim sağlanmaktadır.

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: Rami Kütüphanesi

- ▶ Halkla ilişkiler bağlamında, çevresel sorumluluk projeleriyle toplumda güven ve saygınlık kazanarak, sürdürülebilirlik algısını güçlendiriyor.

Özellikleri/Uygulamaları

- ▶ Bireysel/bağımsız ve grup çalışmalarına ayrılmış okuma odaları ile atölye, seminer, sergi gibi farklı kullanımlara açık çeşitli etkinlik alanlarına sahiptir. Ayrıca, engellilere yönelik engelli merkezi, kapsayıcı politikaları olduğunu göstermektedir
- ▶ Biyosfer sertifikası alarak çevresel sorumluluğunu belgeleyen ilk Türk kütüphanesidir.
- ▶ Yağmur suyu hasadı ve geri dönüştürülmüş malzemelerle defter yapma gibi uygulamalarla çevre bilincini güçlendirir.
- ▶ Restorasyon sırasında doğal ve yerel malzemeler kullanarak sürdürülebilirliği ön plana çıkarır.
- ▶ Topluma doğa ve sürdürülebilirlik konusunda farkındalık yaratmak amacıyla etkinlikler düzenler (Rami Kütüphanesi, 2023).
- ▶ Kurumsal sosyal sorumluluk ve halkla iletişimi güçlendiren uygulamalarla toplumda güven ve saygınlık kazanmıştır.

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: Rami Kütüphanesi

BIOSPHERE
SUSTAINABLE

Sertifika Numarası: BMU 057/2022 RTI

Biosphere Certified rozeti, sürdürülebilir uygulamaların doğru bir şekilde uygulandığı doğrulandıktan sonra verilir. Bu, kuruluşun taahhütlerini yerine getirdiğinin bir garantisidir.

[Gidin Rami Library](#) ↗

(Rami Kütüphanesi, 2023).

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi

- ▶ Halkla ilişkiler bağlamında, sürdürülebilirlik yaklaşımı, toplumsal katılım etkinlikleri ve kurumsal iletişim konusunda güçlüğü ile dikkati çekiyor.

Özellikleri/Uygulamaları

- ▶ Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi, dijitalleşmeye verdiği önem ve çeşitli içeriklerle (podcast, webinar, eğitim videoları) kullanıcıyla aktif iletişim kuruyor; bu sayede kurumun yenilikçi ve erişilebilir imajını pekiştiriyor, toplumsal katılımı artırıyor ve güven oluşturuyor.
- ▶ Sürdürülebilirlik Komitesi aracılığıyla, çevresel ve toplumsal sorumluluk bilincini yaygınlaştırıyor.
- ▶ Kitap takası ve çevre eğitimi etkinlikleriyle topluma aktif katılım sağlıyor.
- ▶ Uluslararası sürdürülebilirlik standartlarına uyum sağlayarak kurumsal güvenilirliğini artırıyor.
- ▶ Sorumlu tüketim ve çevre bilincini ön plana çıkaran iletişim stratejileri uyguluyor.
- ▶ Kurumsal iletişim ve halkla ilişkilerde sürdürülebilirlik odaklı projeleriyle toplumsal güven oluşturuyor (Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi, t.y.).

**TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER:
Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları:
Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi**

(Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi, t.y.).

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: Uşak-Banaz İlçe Halk Kütüphanesi

- ▶ Kütüphane IFLA ENSULIB komisyonu tarafından Yeşil Kütüphane Projeleri arasında dünya çapında ilk 5 kütüphane arasına girmiştir. Yerel projeler ve sürdürülebilir alanlar sayesinde bölge halkıyla etkileşimi ve bağlılığı artmaktadır.

Özellikleri/Uygulamaları

- ▶ Türkiye'nin ilk agro-kütüphanesi; bitki yatakları, tohum kitaplığı, kompost sandığı ve böcek oteli gibi çevre dostu alanlarla sürdürülebilir tarım ve çevre bilincini topluma taşıyor.
- ▶ Çevre dostu alanlar ve projelerle bölgesel toplulukla iletişimi güçlendiriyor.
- ▶ Yerel sürdürülebilirlik projeleri ve etkinlikler aracılığıyla bölgesel halkla etkileşimi artırıyor.
- ▶ Toplumu bilinçlendiren alanlar ve uygulamalarla sürdürülebilir yaşam biçimlerini teşvik ediyor.
- ▶ Sosyal sorumluluk bilinciyle, yerel ve uluslararası halkla ilişkilerini güçlendiriyor (DHA, Demirören Haber Ajansı, 2024; akt. Demir, 2025, s. 116).

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: Uşak-Banaz İlçe Halk Kütüphanesi

(Avlamaz, 2025).

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi

- ▶ Hedef kitlesi ile daha etkili iletişim kurmak, farkındalık ve fark yaratmak, kütüphane hakkında kitleleri bilgilendirmek, kütüphane kullanımını özendirmek ve artırmak, hizmet kalitesini yükseltmek amacıyla Halkla İlişkiler birimi oluşturulmuştur.
- ▶ Halkla İlişkiler birimi ekibinin yardımıyla İÜ KDDB tarafından, kütüphane hizmetlerinin yanında kütüphaneye olan ilgi ve farkındalığı artırmak, mesleki gelişim sağlamak, kütüphane ve kütüphanecilerin enerjik, dinamik yapısını yansıtmak amacıyla düzenli olarak çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.
- ▶ Halkla ilişkiler birimi, ulusal/uluslararası bilimsel etkinlikler, işbirliği organizasyonları, yurtiçi/yurtdışı konukların Merkez ve Nadir Eserler Kütüphanesi tanıtımı ve ziyareti programları, sergiler düzenlenmesi, kullanıcıların bilgilendirilmesi, sosyal medya ve kütüphane web sayfasının sürekli olarak güncellenmesi faaliyetlerini yürütmektedir (Bezirci, 2020, s. 101).

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER:

Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları:

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi

- ▶ Kütüphane web sitesi ve duyuruları, aktif, erişilebilir ve kullanıcı odaklı bir iletişim anlayışını yansıtıyor. Dijital medya entegrasyonu ve içerik çeşitlendirmesi ile halkla ilişkiler gücü daha da artırılabilir.

Güçlü Yönler

- ▶ Aktif ve Güncel iletişim: Duyurular ve etkinlik takvimi düzenli ve güncel; bu sayede kullanıcılar ve paydaşlar, kütüphanenin faaliyetlerinden haberdar oluyor. Düzenli etkinlik ve webinar duyuruları, kütüphanenin dinamik ve aktif bir kurum olduğunu gösteriyor.
- ▶ Etkinlik ve webinar organizasyonu: Web seminerleri ve uluslararası konferanslar düzenleniyor. Bu, hem akademik hem de toplumsal katılımı teşvik eden güçlü bir halkla ilişkiler stratejisidir. Bu etkinlikler, kurumun uzmanlık alanını ve katkılarını dış dünyaya gösterir.
- ▶ Hizmet ve anketlerle kullanıcı odaklılık: Memnuniyet anketleri, istek formları ve iletişim bilgileri kullanıcıların geri bildirimlerine açık olduğunu ve onların görüşlerine değer verdiğini gösteriyor. Bu, güven ve şeffaflık oluşturur.
- ▶ Kurumsal iletişim ve erişilebilirlik: Kütüphanenin iletişim bilgileri ve çalışma saatleri açık şekilde yer alıyor. Bu, kullanıcıların kolayca ulaşmasını ve hizmetlere erişimini sağlar.
- ▶ Tanıtım ve içerik üretimi: Tanıtım filmleri ve etkinlikler hakkında detaylı içeriklerle kurumun tanıtımını yapıyor. Bu da kurum imajını güçlendirir (İstanbul Üniversitesi, 2026).

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER: Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi

Geliştirilebilecek İşlevler

Dijital ve sosyal medya entegrasyonu

- ▶ Web sitesinde aktif sosyal medya bağlantıları ve içeriklerin paylaşımı artırılabilir. Bu sayede daha geniş kitlelere ulaşmak ve genç kullanıcılarla etkileşim güçlendirilir.

İçerik çeşitliliği ve etkileşim

- ▶ Memnuniyet anketleri ve istek formları mevcut ancak kullanıcıların geri bildirimleriyle yapılan düzenli iletişim ve bu geri bildirimlerin nasıl değerlendirildiğine dair şeffaflık artırılabilir.

Medya ve görsel anlatım

- ▶ Görsel ve video içeriklerin sayısı arttırılarak, kurumun faaliyetleri daha ilgi çekici duruma getirilebilir.
- ▶ Özellikle tanıtım filmlerinin yanı sıra, etkinlik özetleri veya öğrenci başarı hikayeleri paylaşılabilir (İstanbul Üniversitesi 2026).

TÜRKİYE'DEN ÖRNEKLER:

Başarılı Kütüphaneler ve Uygulamaları: Genel Değerlendirme

- ▶ Türkiye'deki kütüphanelerin birçoğu, bütçe, bina ve tesisler, insan kaynakları, teknoloji, altyapı vb. sorunlarla yüzleşmesine karşın örnekleri de verilen birçok kütüphane, sürdürülebilirlik ve çevre bilincini halkla ilişkiler araçlarıyla etkin biçimde kullanarak, toplumsal güven ve bağlılığı artırıyor.
- ▶ Dijital ve fiziksel içerikleri ile hem çocuk hem de yetişkinlere hizmet sunmanın yanında çeşitli etkinlikleri ile kapsayıcılık özelliği gösteriyor ve sosyalleşme olanağı sağlıyorlar.
- ▶ Sundukları hizmetler ve toplumla etkileşimleri, kütüphanelerin salt bilgi kaynaklarını barındıran yapılar olmadığını; sosyal ve kültürel dinamikleri ile modern yapılar olduğunu gösteriyor.
- ▶ Bu sayede, hem kurumsal imajlarını pekiştiriyor hem de toplumda sürdürülebilir yaşam biçimlerinin yaygınlaşmasına öncülük ediyorlar.
- ▶ Bu faaliyetler, halkla iletişimin güçlendirilmesi ve toplumun sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlanması açısından kritik öneme sahiptir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Kütüphanelerde halkla ilişkilerin temel işlevleri ve stratejileri, hizmetlerin etkili bir şekilde tanıtılması, toplumla güçlü bağlar kurulması ve kurum imajının güçlendirilmesi açısından yaşamsal öneme sahiptir.

Türkiye'deki başarılı örnekler, çeşitli sergi ve etkinlikler, dijital platformlar kullanımı, sürdürülebilirlik ve kapsayıcılık odaklı uygulamalar sayesinde bu stratejilerin ne denli etkili olabildiğini göstermektedir.

Bu gelişmeler, kütüphanelerin sadece modern ve erişilebilir bilgi merkezleri olmasının ötesine geçerek, toplumsal dönüşüm ve sürdürülebilirlik hareketlerine aktif katkılar sunmasını sağlamaktadır.

Kütüphaneler, bilgi ve kültürel hizmetlerin ötesinde, halkla ilişkiler ve iletişim teknikleriyle toplumla kurduğu bağları güçlendirmekte ve böylece kurumların sürdürülebilirliğini pekiştirmektedir.

Dijital teknolojiler ve yaratıcı halkla ilişkileri uygulamalarıyla, kütüphaneler sadece bilgi sağlama noktası olmanın ötesine geçerek, kültürel ve sosyal yaşamın aktif katılımcıları durumuna gelmektedir.

Bu doğrultuda, halkla ilişkilerin etkin biçimde kullanılması, kütüphanelerin toplum nezdinde güven ve saygınlık kazanmasında en önemli araçlardan biri olmasını sağlamaktadır.

Kaynakça

- ▶ Avlamaz, U. (2025). *Google Haritalar*.
https://www.google.com/maps/contrib/118367369745544845748/photos/@39.8230384,34.0944175,7z/data=!3m1!4b1!4m3!8m2!3m1!1e1?entry=ttu&g_ep=EgoyMDI2MDIwNC4wIKXMDSOASAFOAw%3D%3D
- ▶ Bezirci, P. (2020). *Geçmişten geleceğe açılan kapı: İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 2012-2020*. Hiperyayın.
- ▶ Demir, G. (2025). Sürdürülebilir kalkınma bağlamında kütüphanelerin rolü: Yeşil kütüphane örnekleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 46, 97-123. DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15574959>
- ▶ DHA, Demirören Haber Ajansı (2024, 5 Temmuz). *Rami ve Banaz İlçe Halk Kütüphaneleri, IFLA ENSULIB bülteninde öne çıktı*. <https://www.dha.com.tr/kultur-sanat/rami-vebanaz-ilce-halk-kutuphaneleri-ifla-ensulib-bulteninde-one-cikti-2470787>
- ▶ İstanbul Üniversitesi (2026). *İstanbul Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı*.
<https://kutuphane.istanbul.edu.tr/tr/>
- ▶ Koç Üniversitesi Suna Kıraç Kütüphanesi (t.y.). *Hakkımızda*. <https://library.ku.edu.tr/>
- ▶ Rami Kütüphanesi (2023). *Rami Kütüphanesi'nin sürdürülebilir yolculuğu*.
<https://ramikutuphanesi.gov.tr/tr/surdurulebilirlik/surdurulebilir-yolculuk>